List 49. **NOVICE** Tečaj LI.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 8. decembra 1893.

Politiški oddelek.

Slovanska koalicija.

Časopisi poslednje dni mnogo pišejo o slovanski koaliciji, ki se pripravlja proti sedanji vladi. Priznati jej nemški listi nečejo posebne važnosti, ali vender se čuti, da imajo nekak strah pred njo. Res bode ta koalicija štela, če jej pristopijo tudi Rusini, le nekoliko več poslancev kakor poljski ali pa konservativni klub, ali zastopala bode pa ogromni del avstrijskega prebivalstva, zastopala bode mej drugim ves rusinski in češki narod, potem vse Hrvate v naši državni polovici in polovico Slovencev, rekli bi polovico vsega prebivalstva avstrijskega, koalicijske stranke daleč toliko ne zastopajo in da imajo večino, zahvaliti se imajo jedino le umetnim volilnim redom, ki dajo zlasti veleposestvu tako neprimerno preveč zastopnikov. To da zastopa slovanska koalicija večine prebivalstva v Avstriji, jej da je velik pomen, veliko moralično silo, preko katere se še Nemci ne bodo upali idti na dnevni red.

Seveda moč te koalicije se bode mogla samo tedaj prav pokazati, ako bodo vse frakcije, katere se združijo, jedine, če bodo imele vse jeden skupen program. Ni zadosti, da nasprotujejo sedanji vladi, temveč morajo pokazati, da bi bile zmožne kaj pozitivnega storiti, ako bi jih poklicali na vlado. Nobena stranka ne sme misliti, da je le za to, da z bombastičnimi govori si išče popularnosti. Nič slabše pa ne vpliva, kakor če pristaši jedne in iste stranke o najvažnejših političnih vprašanjih imajo čisto različne nazore in to različje javno kažejo v sejah. To se je videlo žal pri Mladočehih, ki so celo glede državnega prava imeli čisto različne nazore, da si je to kardinalna točka njihovega programa. Baš ta breznačelnost je največ kriva, da se mladočeški klub ni popel do večjega vpliva. Nadejamo se pa, da so skušnje že Mladočehe kaj spametovale. Njih stališče bode pa v bodoče tudi nekoliko ložje, ker se kaže, da se doseže nekako sporazumljenje mej Staro- in Mladočehi.

Dosedaj so morali Mladočehi povsod naglašati državno pravo češko, ker drugače se jim je bilo bati, da jim Staročehi izpodbijejo zaupanje pri narodu. Sedaj se tega ne bode več treba bati in zatorej bodo tudi češko državno pravo lahko malo popustili, če bodo videli, da politični položaj ni tak, da bi se v tem oziru dalo česa doseči.

Vpraša se, če je sploh mogoč kak skupen program za slovansko koalicijo. Nekateri mislijo, da ni mogoč. Mi nismo taki pesimisti in baš pogajanja mej vodjami raznih slovanskih frakcij minoli teden so jasno pokazala, da je tak program mogoč. Seveda iskati se mora tisto, kar nas veže, ne pa tisto, kar nas razdružuje. Izid omenjenih posvetovanj je bila resolucija, da zmatrajo vsi koalicijo slovanskih strank na podlagi narodne jednakopravnosti in varstva interesov avstrijskega slovanstva za potrebno in bi taka koalicija bila tudi uspešna. Ta resolucija obsega celi program.

Vsi avstrijski Slovani razen Poljakov se moramo še boriti za narodno jednakopravnost v šoli in uradu, v nekaterih deželah manj, v drugih bolj. Narodna jednakopravnost izvira iz naše ustave in velja zatorej za vse meševite dežele jednako. Za to pa to tudi ni zadeva kake dežele, temveč državna zadeva, ki se ima tudi kot taka rešiti v državnem zboru ne pa v deželnih zborih posamičnih kronovin. Da bi deželni zbori sklepali o narodni jednakopravnosti, bi Slovani najbrž ne imeli ničesa dobrega pričakovati, ker skoro v nobenem nismo v večini. Od izvršenja narodne jednakopravnosti je odvisen ves naš narodni razvoj.

Druga točka programaa bil bi potegovati se sploh za interese avstrijskega slovanstva. Veliko pomenja beseda „slovanstvo“, ne pa le češtvo, poljstvo, rusinstvo, slovenstvo itd. To je politike ne smemo delati s separatističnih stališč, temveč jedino z občnega slovanskega stališča. Samo, če se bodemo dosledno tega stališča držali, moremo priti do veljave. Popustiti moramo vse, kar bi žalilo kako naše slovanske brate. Zaradi tega pa moramo obžalovati, da je dalmatinski poslanec Biankini minoli teden v državnem zboru napadal prav po nepotrebnem Srbe in jih postavljal v nasprotje s Hrvati in trdil,

da so kulturno manj razviti, nego Hrvatje. Ta trditev je pač bila malo neumestna in tudi ne povsem osnovana. Razlika v kulturnem oziru ni tako velika, kakor je Biankini trdil, in popolnoma neosnovano je Srbe spravljati v nasprotje z evropsko kulturo. Glede splošne ljudske omike je pa marsikaj želeti pri Hrvatih in Srbih. S takimi govori se le podpihuje sovraštvo mej obema slovanskima narodnostima, in to gotovo ne slovanstvu v korist.

Ravno tako je obžalovati, da se zadnji čas v Dalmaciji slovanske čitalnice presnavljajo v hrvatske in to največ le z nekakim demonstrativnim namenom proti Srbom. Tako demonstrativno naglašanje hrvatstva ob času, ko se snuje koalicija slov. strank ni odobravati. Ta koalicija ima še le pravi pomen, ako bode v njej lahko našel mesta vsak avstrijski Slovan, in se nikdo ne bo žalil.

Slovanom je že prirojena strast do separatizma Nikakor se ne moremo postaviti na neko višje občeslovansko stališče, temveč vse opažamo le s svojih posebnih stališč, to pa nas ovira, da ne moremo skupno nastopiti in smo vedno razcepljeni v veliko veselje naših narodnih nasprotnikov.

Da bode skupno delovanje avstrijskih slovanskih strank mogoče, je potrebno, da nekateri slovanski narodi svoje specijalne državnopravne težnje podrede skupnim slovanskim koristim. Čehi in Hrvatje ne smejo povsod naglašati le svojega državnega prava, ko se pri sedanjih razmerah to pravo zadeva ob koristi druzih slovanskih narodov. S tem da za nekoliko časa popuste svoje državnopravne težnje, pač ne bodo sami na škodi, ker bodo v druzih ozirih kaj več dosegli. Kaj je pa državno pravo Čehom koristilo? Druzega ne, kakor če se je ž njim nekoliko povzdignila politična zavest češkega naroda. Pa to bi se bilo najbrž doseglo tudi z narodnostno idejo. Mi Slovenci nimamo državnega prava, ali vender naš priprosti narod politično gotovo ni manj izobražen nego hrvatski, pri katerem se velik del političnega življenja suče okrog državnega prava.

Koliko moči se je na primer na Češkem obrabilo baš v boju za državno pravo. Ko bi se te sile bile porabile v kakem drugem oziru v razvoj češkega naroda, bi danes gotovo ne bil na slabšem, nego je tako. Da se je politična borba avstrijskih Slovanov poslednjih petindvajset let ves čas vršila na trdni podlagi sedanje ustave, to je na podlagi narodne jednakopravnosti, bilo bi stališče avstrijskih Slovanov vse drugačno, nego je sedaj. Državnopravni oziri so vedno ovirali skupno delovanje avstrijskih Slovanov.

Sicer je pa jako dvomljivo, če bi preustroj Avstrije na federalistični podlagi zares bil Slovanom v korist. Hrvatje imajo svojo deželno avtonomijo in ne more se reči, da bi bili srečni. Poleg tega je pa baš ta avtonomija marsikaj kriva žalostne osode druzih ogerskih Slovanov, ker jih Hrvatje ne morejo podpirati. Tudi izvršenje češkega državnega prava bi morda imelo ravno tako žalostne posledice. S tem, da se Slovani ločimo tako rekoč od Dunaja, bi dosti ne pridobili. Gotovo bi to le boljodtujilo avstrijske Slovane drug drugemu. Čehi nastopijo v Pragi le kot Čehi, Slovenci v Ljubljani le kot Slovenci, ali na Dunaji pa nastopimo skupno kot Slovani in to daje vso drugačno veljavo našemu nastopu.

Slovani avstrijski prišli smo do razpotja, ki bode odločilno za našo osodo. Slovanska koalicija utegne biti začetek novemu življenju avstrijskega slovanstva, utegne pa tudi biti začetek še hujših časov. Če bodo vsi slovanski narodi znali podrediti svoje separatistične težnje interesom skupnosti, nastopijo za nje boljši časi, ako pa bodo le gojili svoje separatistične težnje, se bode pa koalicija razbila in tedaj bodemo razcepljeni, brez vsake prave organizacije gotovo le v posmeh našim nasprotnikom. Zato pa odkritosrčno rečemo, da ne moremo gledati brez skrbi v bodočnost, če tudi z veseljem pozdravljamo slovansko koalicijo. Vse je odvisno od tega, če bodo možje, ki zastopajo avstrijske Slovane, tudi zares umeli veliko nalogo svojo, če se bode vsak tudi hotel pokoriti sklepom večine, ker nič ni bolj škodljivega, da vsak hoče hoditi svojo pot. Nikdar ne smemo pozabiti, da le v slogi je moč.

Izjava

slovenskih poslancev ostavših v Hohenwartovem klubu.

Zadnjič smo objavili izjavo slovenskih poslancev, ki so izstopili iz Hohenwartovega kluba, da naši čitatelji izvedo, zakaj se je razcepila naša delegacija na Dunaji. Da se pa nam ne bode očitalo pristranstvo, moramo danes objaviti izjavo poslancev, ki so ostali v Hohenwartovem klubu.

Ta izjava se glasi: „Slovenski poslanci sklenejo izstopiti iz konservativnega kluba, ako se jim od vladne strani ne da v primernem obroku, to je, vsaj do razprave notranjega, naučnega in pravosodnega ministerstva v budgetnem odseku poroštvo, za ugodno rešitev njihovih narodnih teženj, pred vsem onih, katere so bile od državnega zbora že odobrene z resolucijskimi sklepi.

Vošnjak, Klun, Šuklje, Povše, Globočnik, Robič, Pfeifer.“

Iz te izjave je vidno, da so ti poslanci vladi stavili nekak ultimatum, če jim do gotovega obroka ne izpolni slovenskih teženj, da tudi izstopijo iz Hohenwartovega kluba. Prav veseli nas, da so se ti gospodje tudi postavili na noge. Želeti bi pa vender bilo, da bi se tudi v izjavi bili malo natančneje izjavili, kaj da zahtevajo od vlade, da bi potem mogli vedeti, če jim je vlada ustregla v vsem, kar so zahtevali in v koliko je jim ustregla. To bi bili morali že storiti v lastnem interesu. Tako bode svet mislil, če vlada tega ali onega ne stori, da le zaradi tega ni storila, ker poslanci tega niso zahtevali, sluteč, da bi vlada ne privolila v njih želje, in boječ se, da bi potem bili prisiljeni izstopiti iz Hohenwartovega kluba.

Mogoče je namreč, da vlada privoli nekatere manj važne stvari, posebno če se tičejo razmer na Kranjskem in Primorskem, kjer bi nemštvo ne bilo prizadeto, s tem če se nam kaj da. Tako skoro gotovo dobimo kranjsko gimnazijo, katero je že tako rekoč bil zagotovil prejšnji

minister Gauč in bi jo najbrž bili dobili, ko bi tudi naši poslanci ne bili storili nobenega koraka k vladi. Nadalje dobimo tudi morda slovenske ljudske šole v Gorici in Trstu, ali pa morda celo kako slovensko šolo na Koroškem, za katero se baš sedaj poganjajo Slovenci. To je celo verojetno, da vlada kak rekurz za nas ugodno reši, ker že tako ve, da tacih stvarij preprečiti ne more, temveč le nekoliko zavleče, ker na zadnje po dolzih potih Slovenci itak pridemo do svoje pravice. Učni minister bi pač modro ne ravnal, ko bi v tacih stvareh ne šel nam na roko in tistega nam ne dal, kar bi pozneje tako dati moral, že sedaj, ko bi se to zmatralo za nekako koncesijo Slovencem in s tem omogočilo našim poslancem, da bodo podpirali novo vlado, kakor so podpirali prejšnjo.

Vprašanje je pa, če se s takimi koncesijami smemo in moremo dovoliti mi Slovenci. Nikakor ne. Najmanj, kar moramo zahtevati, je v šolskem oziru, da minister s posebno naredbo preskrbi, da se na slovenskem Koroškem in Štajerskem vpeljejo šole, ki bodo odgovarjale našim narodnim zahtevam, naj se je že zanje prosilo ali pa ne. Mari ni že sramotno, da moramo Slovenci že za vsako šolo le beračiti po vseh instancah. Za ljudsko šolo se je treba nam bolj poganjati kakor drugod za vseučilišče. Ravno tako pa morata preskrbeti pravosodni in minister notranjih stvarij na slovenske uradnike po slovenskih krajih. Seveda to ni zahteva, ki bi se dala doseči v jednem meseci, ali vsekako ministra lahko odločno povesta, kacih načel se mislita držati glede slovenskega uradovanja. V tem oziru se je pa že sicer naredil vesel začetek. V čisto slovenskem kraju se je imenoval baje za vodjo političnega urada mož, ki ne zna slovenščine, tako menda pojde dalje.

S kakimi praznimi obljubami ali dvomljivimi pridobitvami se Slovenci sedaj ne smemo dati odpraviti. Sicer je pa še pomisliti, če je sploh umestno podpirati vlado, ki je na ta način prišla na krmilo, ako bi nam pokazala še tako prijazno lice. Sedaj smo na važnem razpotji. Vsa druga vprašanja so le postranske stvari, vse je le, kako se izvrši volilna reforma. Slovenci in Hohenwartov klub sploh so vladi sedaj potrebni le zaradi volilne reforme. Za druge predloge vlada nas ne potrebuje in tudi, ko se dovrši volilna reforma po vladni to je po levičarski volji, bode se nas in nemških konservativcev hitro otresla. Vladi je mnogo ležeče na volilni reformi in to se pa da izvršiti po želji sedanje vlade le, če ostane Hohenwartov klub lepo vkupe, da bode njega načelnik peljal konservativne čete za levičarje v boj. Tedaj bodo tudi morda slovenski glasovi potrebni. Pa če bi tudi naši slovenski poslanci ne glasovali za levičarsko volilno reformo, je vender vladi veliko ležeče na tem, da s svojim izstopom ne razrušijo konservativnega kluba. Ko se ta klub razruši, je volilna reforma pokopana, ker mnogi nemški konservativci tudi ne bi glasovali zanjo, ako pridejo izpod vpliva grofa Hohenwarta in pa konservativnih veleposestnikov, kateri sedaj druzega ne mislijo, kakor za varstvo svojih predpravic.

Slovani v Hohenwartovem klubu so sedaj vladi in levičarjem neobhodno potrebni za njih namene. Zaradi tega se ne bodemo čudili, če nam vlada dovoli kake drobtine. Dolžnost slovenskih zastopnikov je pač vse to dobro ogledati, kar nam vlada dovoli, če je vredno žrtve, ki se zahteva od nas. Pomisliti je tudi, da nam levičarji lahko vzamejo, ko se z volilno reformo utrdijo, kar bi zdaj nam dali. Vsaj smo že skušeni, da se je nam že večkrat z drugo roko vzelo, kar se nam je z jedno dalo.

Nova vlada jako zvito zasleduje svoj cilj. Nekateri nemški konservativci tudi niso prav zadovoljni z novo vlado, posebno, ker je liberalni Poljak Madejski postal naučni minister. Sicer mi konservativnim poslancem ne verjamemo, da bi ravno bili delali ovire vladi, ali težave bi le utegnili imeti z volilci, kateri bi vender ne mogli razumeti, kako da možje, ki zagovarjajo versko šolo, morejo podpirati vlado, v kateri je učni minister liberalen. Za tacega je dosedaj veljal Madejski. Spominjamo se, da je nekoč se Javorski izrekel proti verski šoli, Madejski pa pritrdil za njim, da tako mislijo vsi Poljaki, kakor načelnik njih kluba. Ta nasprotnika verski šoli sta poleg Plenerja in Wurmbranda sedaj ministra, to mora konservativnim volilcem vender malo iti po glavi, volilcem namreč, katerim ne moti možganov skrb za mandate in strah pred Slovani, kakor njih zastopnikom, ki se kar tresejo pred krščanskimi socijalisti. Da olajša konservativcem stališče, je Madejski nakrat postal najvernejši katoličan. Na banketu, ki so mu ga priredili poljski vseučiliščni profesorji kot nekdanjemu svojemu tovarišu je naglašal, da je poklican za učnega ministra zaradi poljske znanosti, katero posebno označuje to, da ni nikdar prišla navzkriž s cerkvijo. Iz teh besed seveda glasila konservativnih zastopnikov dokazujejo, da je nov naučni minister najboljši katoličan. Vse to se godi le zaradi tega, da se volilna reforma izvrši po volji levičarjev in Poljakov in zagotovi njih gospodstvo v Avstriji.

Leta 1867. so na podoben način bili Slovence ujeli za dualizem, kakor jih sedaj hočejo za volilno reformo. Obetali so jim narodno jednakopravnost. Res so potem izšli temeljni zakoni in se narodna jednakopravnost dovolila na papirji, in še dandanes je nimamo. Bojimo se, da bode ravno tako s pridobitvami, katere se nam sedaj ponudijo. Zato pa moramo klicati našim poslancem, da naj nikar naših pravic in našega narodnega obstanka ne prodajo za skledico leče, liki Ezavu, prodavšemu prvorojenstvo.

Politični pregled.

Položaj. — „Südsteirische Post“ je prinesla članek, v katerem trdi, da slovenski konservativni poslanci ne ostanejo v konservativnem klubu, ker mislijo kaj doseči, ampak le za to, da preprečijo nemško-liberalno poljsko večino. To se ne strinja z njih izjavo, preobčeno danes v našem listu.

Slovensko društvo je v nedeljo imelo shod in se posvetovalo o sedanjem političnem položaji. Govorili so gospodje Ivan Hribar, dr. Ferjančič in Josip Kušar. Shod je vsprejel sledeče resolucije: I. Ker se v neprestanem narodnem boji izrabljajo najboljše moči, katere bi se sicer porabiti zamogle za mogtni napredek države in za povzdigo splošnega blagostanja

*

in ker med narodi, zastopanimi v državnem zboru, prave zadovoljnosti, katera je pogoj za uspešno tekmovanje na narodnogospodarskem polji, ni pričakovati, dokler se ne izvede popolna, vsem narodom v ustavi zajamčena ravnopravnost, izreka „Slovensko društvo“: da bode v interesu slovenskega naroda in celokupne države delovalo vedno in po vseh svojih močeh za izvedbo popolne ravnopravnosti in proglaša vse — od katere koli strani prihajajoče — protivne poskuse za skrajno nevarne in pogubne. II. Ker se samo s splošno volilno pravico omogočuje vsem državljanom, plačujočim davek v denarji in krvi, udeležati se javnega življenja, izreka „Slovensko društvo“: da bi le taka volilna reforma, katera bi razširila volilno pravico na vse polnoletne in neoporečne državljane, odpravila dosedanje krivično stanje in se izrekel zato proti volilni roformi, kakoršni je napovedalo c. kr. ministerstvo v seji državnega zbora dne 23. novembra t. l., ker bi ista le še povečala krivico, katera se doslej godi politično brezpravnim stanovom. III Ker po izjavi c. kr. ministerstva v državnega zbora seji dne 23 novembra t. l. ne more biti dvojbe, da je koalicija strank, iz katerih je izšlo to ministerstvo, naperjena naravnost proti slovanskim narodom, borečim se za ravnopravnost, izreka „Slovensko društvo“: da bi slovenski državni poslanci z vsakim podpiranjem sedanje vlade, za kakoršno je smatrati tudi njihovo vztrajanje v konservativnem klubu, bistveno oškodovali interese slovenskega naroda in zato pričakuje, da se bodo združili vsi v jugoslovanskem klubu ter stopili v zvezo z zastopniki ostalih slovanskih narodov.“

Deželni zbori se snidejo zadnje dni t. m. in bodo to leto še rešili provizorične deželne budgete. Po novem letu bodo pa nadaljevali svoje zborovanje. Ko bode zboroval gališki deželni zbor, bodo rusinski deželni in državni poslanci v Levovu imeli skupno posvetovanje o tem, če se pridružijo slovanski koaliciji.

Državni zbor je vsprejel deželnobrambovski zakon. Govorila je cela vrsta govornikov največ proti temu zakonu. Njih govori so se pa sukali največ okrog občnega političnega položaja, ne pa okrog stvari same. Grof Coronini se je pri tem izrekel za sedanjo vlado. Mladočeški govorniki so napadali vlado in se izpodtikali nad tem, da je poveljstveni jezik deželne brambe nemški. Pri tem so pa tudi govorili o trodržavni zvezi. Dalmatinec Klaić je zahteval nekatere izjeme za kotorsko in dubrovsko okrožje, Biankini pa za vso Dalmacijo. Poslednji je pri tem še govoril o hrvatskem državnem pravu in prav po nepotrebnem napadal pravoslavne. Srb Kvekvič mu je dobro odgovoril, da so tisti, ki vedno Srbe napadajo krivi, da Srbi se ne morejo pridružiti slovanski koaliciji. Deželnobrambovski minister je dokazoval potrebo preosnove deželne brambe, in izrekel prepričanje, da bi tudi nasprotniki njeni zanjo glasovali da je od njih glasov odvisna, ker je prepričan o njih domoljubji.

Ogerskemu državnemu zboru se je v soboto predložil načrt zakona, s katerim se bode vvel civilni zakon na Ogerskem. V tem načrtu se tudi določa, da sme ogerska vlada s posebno ministersko naredbo vvesti tudi civilni zakon na Reki. Hkratu se je predložil nov načrt zakona o verski odgoji otrok iz mešanih zakonov. V tem načrtu se dovoljuje ženinu in nevesti, da se pred zakonom pogodita, v kateri veri se otroci vzgoje.

Odsek za izjemne naredbe je odobril izjemne naredbe in potrdil poročilo, ko je vlada dala vsa pojasnila. Odsek je izrekel nado, da se razmere na Češkem kmalu toliko zboljšajo, da se bodo dale odpraviti izjemne naredbe. — Ta odsekova želja se najbrže uresniči. Ko bodo končane nekatere politične kazenske pravde v Pragi, pa ne bode izjemno stanje razveljavilo, to se zgodi najbrže kmalu po Božiči.

Nemčija. — Že nekaj časa veljal je v Nemčiji zakon, po katerem je bilo jezuitom prepovedano bivati v Nemčiji. Ta zakon je nemške katolike močno pekel in so vedno ponavljali zahtevo, da se mora jezuitom dovoliti zopet povrniti v Nemčijo. Te dni bila je stvar v državnem zboru na vrsti. Katoliški poslanci so predlagali, da se odpravi protijezuitski zakon. Ta predlog se je vsprejel s 173 proti 160 glasovom.

Italija. — Novo ministerstvo sestavil je Zanardelli, odločen pristaš prejšnjega ministerskega predsednika Giollitti-ja. Novo ministerstvo toraj ne bo nič novega in bo tiralo politiko prejšnje vlade. V vsem se listi, tako laški, nemški in drugi nič kaj laskavo ne izražajo o novem ministerstvu Vsi le trdijo, da Zanardelli ni sposoben za ministerskega predsednika. Zanardelli bil je prej predsednik poslanske zbornice.

Srbija. — Ministerstvo Dokič je dalo ostavko in kralj je naročil Gruiču, da sestavi novo ministerstvo. Vzrok ostavki je bolezen Dokičeva. Ta mudi se namreč že dlje časa v Opatiji, kjer se zdravi. V ministerstvu pa, kakor se je zdaj pokazalo, ni bilo druzega za pametno vodstvo vladnih poslov sposobnega moža. Mesto, da bi bili ostali ministri v odsotnosti in pri onemoglosti Dokičevi tekmovali mej seboj v pridnem in mirnem delovanji za Srbijo, so se pa mej seboj prepirali, vsled česar je moralo priti do ostavke.

Obrtnija.

Lakiranje kovinskih izdelkov.

Lakiranje ima v obče namen, dati površini dotičnih teles (kovin, lesa itd.) gladkost in sijajnost, ob jednem pa jih varovati pred škodljivim vplivom zraka, moče in svetlobe, torej pri kovinah zabraniti, da se jih ne prime rujà.

Ta namen doseže lak tem popolnejše, čim bolj je jednakomeren, trd in trajen, čim manj poka in čim manj spremeni telesa prvotno barvo, čim bolj se sveti in čim manj zgubi svoj blesk pri rabi in snaženji dotičnih objektov.

Pri obrtniku lakirarju pridejo v poštev nastopne tečke: 1.) priprava laka, 2.) lakiranje, 3.) poliranje.

Kar se tiče priprave laka in lakovih firnežev, treba je najprej poznati dotične tvarine, za njimi pa razne operacije. Tvarine so večinoma razne smole, potem pa tekočine, v katerih se te smole raztapljajo. Bolj postranske primešanine so primerna barvila, katere pridevamo laku in sušilna sredstva.

Za one čitatelje, ki si hočejo sami pripraviti primernih lakov za prevlako kovin, navedemo tu nastopne recepte:

Priprava lanenega firneža. Laneno olje deni v precej visoko bakreno posodo (kotliček ali lonec) ter ga segrevaj dve uri pri slabotnem ognji, potem ga pa žavri. Vrenje naj traja 13 ur. Pene treba vedno posnemati. Konečno prideni olju malo magnezije (na 3 *kg* olja 8 *gr* magnezije), a med pridevanjem vrlo mešaj, ko se je olje z magnezijo kuhalo še jedno uro, je vzemi od ognja, malo pohladi ter vlij v cinasto ali pa svinčeno posodo. V njej naj ostane vsaj 3 mesece, da se dobro ustoji. Magnezija ima to prednost, da absorbira vse kisline iz olja ter se ž njimi vred poleže na dno posode. Nad njo postane pa olje popolnoma čisto. Tako olje daje izboren firnež, dokaj boljega, nego so firneži, ki so skuhani s svinčeno gladkino, svinčenim cinkom, cinkovim vitrijolom ali s sorodnimi

sredstvi. Samo tam, kjer lakiramo temne barve in kjer ne gledamo toliko na trpežnost, se poslužujemo navadnih in hitro se susečih firnežev. Dober recept za tak firnež je nastopni:

V nov pocinjen lonec deni $^1/_2$ *kg* očiščenega lanenega olja, 4 *gr* smole (Judenpech), 32 *gr* svinčene gladkine (Silberglätte), 16 *gr* surika (Mennige), 16 *gr* belega in 16 *gr* žganega (kalciniranega) vitrijola, vse fino stolčeno. Lonec mora biti tolik, da drži vsaj še jedenkrat toliko, kakor znašajo opisane tvarine. Ko je olje vroče, se denejo tvarine vanj in ogenj se poveča. Ko začne olje kipeti, se vzame lonec od ognja, firnež se pomeša z železno palico, potem pa zopet k onju postavi, da vnovič vskipi. Na to se vzame od ognja ter toliko časa in tako močno meša, da se naredi mnogo pen, katere posnamemo. Potem se hladi in konečno skozi platneno cunjo precedi ter v steklenice napolni. (Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Vvažanje nemškega železa v Avstrijo še vedno narašča. V prvih 9. mesecih tekočega leta so prodali Nemci v Avstrijo

Železnih protov (Stabeisen) . .	156.084	metričnih stotov.
Surovega železa	73 398	„
Pleha	77.283	„
Drata	16.947	„
Kotnega železa (Winkeleisen) . .	15.943	„
Skupaj . . .	339 655	metričnih stotov.

Železnih protov je bilo vpeljanih za 80 % več nego leta 1892, druzih železnih vrst pa za 50 % — tedaj nepričakovano velik napredek, ki vsekako ni prijeten za našo domače železno produkcijo in industrijo

Kmetijstvo.

Kmetijski shod na Dunaji.

Dne 16. in 17. t. m. je bil avstrijski kmetijski shod na Dunaji. Zastopane so bile vse dežele po zastopnikih kmetijskih družeb. Predsedoval je princ Lobkovic. Glavna predmeta posvetovanja sta bila kmetijska statistika in davčna reforma.

Sedanja uredba kmetijske statistike ne zadošča zahtevam sedanjega časa. Prepozno se določajo žitne cene, ko svetovni trg že davno določi cene. Shod je sklenil naprositi poljedelsko ministerstvo, da država preosnuje statistični urad. Po vseh deželah naj se preskrbi za stalno poročevalstvo. Preskrbeti se mora za poročila o letini, takoj, ko žito odcvete. Županom naj se naroči, da poročajo, kako je s setvami in koliko je žita posejanega. Shod je izrekel tudi misel, da naj bi konzuli, razstavljeni po vseh delih sveta, redno poročali o letini v raznih delih sveta. Posebno je potrebno, da dobimo točna poročila o letini v Ameriki, Rusiji in Indiji, ker te dežele odločujejo cene žitu.

Še večje važnosti je pa bil drugi predmet, o katerem se je posvetovalo. L. 1896. se pregleda in na novo uredi zemljiški kataster in določi zemljiški davek. Po zakonu iz leta 1869. se je izvršil novi zemljiški kataster, na katerega podlagi se je odmeril zemljiški davek, ki je stopil v veljavo leta 1881. Po tem zakonu se ima kataster pregledati vsacih petnajst let, da se jemlje ozir na premembe v tej dobi. Cena žitu je poslednja desetletja močno pala in na to se bode ozirati pri novi uredbi zemljiškega davka. Vinograde so pa zadele razne nezgode, kakor trtna uš in strupena rosa, ki provzročujeta vinogradnikom mnoge stroške. Cena lesu je tudi zadnje čase pala, ker so začeli les izvažati iz galiških pragozdov, v katerih poprej še nikdar ni pela sekira.

Vse to jemajoč v poštev se je shod izrekel, da se naj sploh zniža zemljiški davek, ker znaša nad petino čistega prinosa, ki je mnogo večji nego v Nemčiji in na Angleškem.

Potem je bil obširen razgovor o davčni reformi. Dolenjeavstrijski poslanec baron Gudenus je pobijal vladni načrt s stališča kmetijskega gospodarstva. Njegovo poročilo je pa bilo jako zvito sestavljeno. Na videz se je oziralo sploh na interese kmetskega stanu, v resnici je pa pred vsem se oziral na interese veleposestnikov. Shod se je pač strinjal s tem, da se je govornik izrekel proti vladni nameri, da bi se od kmeta zahtevalo, da plačuje obrtni davek, ako poleg gospodarstva si kak goldinar zasluži s prevažanjem za plačilo. Tudi se ne sme od kmeta že zahtevati obrtni davek, če napravi v mestu zalogo drv iz svojega gozda. Umno gospodarstvo zahteva, da kmet s svojo živino opravlja kake druge vožnje, ker vedno ni jednako dela pri poljedelstvu, in da napravlja zaloge drv, ker se drva vsak čas ne morejo prodati. Če se poslednje otežuje, dela se le za prekupce, ki potem spravijo glavni dobiček.

Drugače je pa, kar je poročevalec govoril o personalnem davku. Priporočal je, da bi se ta davek ne raztezal na kmetovalce in da bi se shod izrekel proti progresiji, na podlagi katere se ima ta davek vpeljati. Vidi se, da je poročevalec stvar jako lepo zasukal. Kmetom se nov personalni davek ne nalagaj. Če pa pomislimo, da skoro noben navadni kmetovalec nima toliko dohodkov, da bi moral plačevati osebni davek, tedaj si pač lahko vemo, v čegavem interesu je gospod baron govoril. V interesu bogatih veleposestnikov, katerim seveda ni prav, če bi morali plačevati ta davek, da se potem drugim kmetovalcem znižajo dvaki, in se davek odmeri celo po progresiji, tako da se davek tistim, ki imajo več dohodkov odmeri po višji lestvici.

Dobro je pojasnil ta nasvet zastopnik ljubljanske kmetijske družbe gosp. Franc Povše, ki stvar jako dobro pozna kot član davčnega odseka. Govornik je omenil, da bi si s takim sklepom nakopal shod le sovraštvo delujočih stanov. Neobhodno je potrebno, da bogatine bolj pritegnejo k plačevanju davkov. Slabo uslugo bi shod naredil kmetijskim zastopnikom v državnem zboru s takim sklepom, ker bi le otežil kako umno davčno reformo. Po tem je govornik povedal, da so se zastopniki kmetov v državnem zboru zjedinili za to, da se bodo potegovali, da

se za podlago osebnemu davku vzame čisti katastralni dohodek, da kmetje ne bodo imeli sitnosti z naznanjevanjem svojih dohodkov. Ko so še trije drugi govorniki govorili v jednakem zmislu, je shod soglasno odobril te nazore. Celo tisti so zanje glasovali, ko so poprej hoteli vse nekaj druzega vtihotapiti, pa se jim ni posrečilo. Shod je sklenil v tem smislu peticijo na državni zbor in poljedelsko ministerstvo. Drugo leto bode zopet shod in se bode posvetoval o predlogih poljedelskega ministra glede na organizacijo kmetovalcev.

Kmetijske raznoterosti.

Čaj ob črnem morji. Blizu Batuma začel je neki posestnik saditi čaj. Čaj sadil je v dolini, ki je zavarovana proti mrzlim vetrovem. Sprva je zasadil 5000 grmov, ki so zrastli do 3 čevlje visoko in dali blizu 100 funtov semena, ki se drugo leto vse poseje. Prihodnjo pomlad bode prvo branje čaja. — Na Češkem je pa neki posestnik blizu Chrudima začel saditi čaj in to tudi z dobrim vspehom.

Kako se popravi zasirjeno mleko. Znano je, kako neprijetno je, če se gospodinjam zasiri mleko, posebno, če nimajo druzega pri rokah. Tako mleko se popravi, če se vanj dene nekaj sčiščene pepelike (potošlja) in se skuha.

Poučni in zabavni del.

† Grof Hartenau.

(Dalje.)

V Varni so ga slovesno vsprejeli ruski komisar Dondukov Korzakov, ki je do tedaj vodil upravo bolgarije, Cankov in več bolgarskih deputacij. Iz Varne je potoval preko Ruščuka v Trnovo. Povsod mu je narod prirejal slovesne vsprejeme. Dne 8. julija je knez prisegel na bolgarsko ustavo pred velikim sobranjem v Trnovu. Dne 13. julija je knez prišel v Sredec, kjer je bil seveda slovesen vsprejem.

Kakor smo že zadnjič omenili, knez ni govoril nobenega slovanskega jezika, le ruščino je nekoliko lomil, ko je prišel v Sredec. Sedaj se je začel učiti bolgarščine, in se jo je še precej hitro priučil. Pisanih bolgarskih rokopisov pa precej dolgo ni mogel čitati in tudi po naglasu se mu je dolgo poznalo, da je Nemec. Celo za občevanje s svojimi ministri je precej časa moral imeti tolmača, ker mnogi francoščine in nemščine niso razumeli. Knez je imel pri sebi štiri Nemce. Ruske in bolgarske pobočnike je prevzel od kneza Dondukova. Pisarna, katero je sprva vodil Stojilov, bila je popolnoma bolgarska.

V Sredci je knez občeval z mnogimi ljudmi. Dopoldne se je bavil navadno z državnimi posli, in vsprejemal razne osebe, popoldne se je vozil na sprehode. Tudi plesov, veselic in pojedin pri dvoru ni manjkalo. Knez je nosil vedno vojaško obleko, civilnega v Bolgariji nikoli niso videli. Po letu je bival v Varni, Ruščuku ali pa v samostanu Rilo, večkrat je potoval tudi v inozemstvo. Za lov knez ni dosti maral. Pri prebivalstvu je bil jako priljubljen. Imel je pa to napako, da je bil precej zgovoren, in ni vselej premišljal, kaj da bode rekel. To mu je pa večkrat jako škodovalo, ker nikjer se bolje ne razumejo na razne spretke, kakor v orijentu, kjer radi vsako besedo presučejo in napak tolmačijo.

Prva leta so bila nenavadno težavna in napake, ki jih je knez naredil, še dandanes v Bolgariji niso popolnoma popravljene. Marsikaj bi bilo drugače, da so bila prva leta kneževega vladanja bila drugačna. Knez Aleksander je prišel pač z najboljšim namenom v deželo. Ker je bil še jako mlad in se z upravnimi stvarmi poprej ni nikoli pečal, je umevno, da o civilnih stvareh ni dosti razumel. Dežela bi pa potrebovala skušenega in odločnega moža. Mladi knez se je pa dal preveč voditi domačim in tujim svetovalcem. Tako je bila odprta pot raznim intrigam. Zato je pa tudi jako menjal načela pri vladanji. Sedaj je vladal liberalno, sedaj pa zopet bolj strogo absolutistično. Bolgarija pa ni imela mož, ki bi bili sposobni za vladanje kneževine. Da je ob začetku bolgarske samostojnosti dobil v roke krmilo kak Stambolov, bilo bi v Bolgariji vse drugače, ker dežela bi ne bila postala torišče političnih intrigantov.

Knez pa tudi pri narodu ni mogel dobiti nobene veljave, ker ni imel lastnega premoženja in so vsi videli, da je navezan na kneževe dohodke. Bolgarski narod pa visoko ceni denar, kakor skoro nobeden drugi in torej tudi vladar, ki ni imel denarja, pri njih ni mogel ime prave veljave. Že s sestavo prve vlade je knez imel velike težave.

Že s sestavo prvega začasnega ministerstva so bile velike težave, posebno ker sta Cankov in Gešov bila drug drugemu jako nasprotna. Gešov je jako sposoben mož, Cankov je pa imel precej zaupanja pri narodu zaradi velicih zaslug njegovega očeta za narodno prebudo. Cankov je bil dalje časa v turški državni službi, kjer se je pred vsem privadil intrigovanja. Po posredovanji ruskega diplomatičnega agenta Davidova je knez poklical konservativno ministerstvo. Ministerski predsednik je bil Stojanov Burmov iz Gabrova. Ta mož se je izobrazil v Rusiji in je bil najprej učitelj, potem časnikar in nato pa uradnik rnskega veleposlaništva v Carigradu. Potem so bili v ministerstvu še Balabanov (vnanje stvari), Načević (finance), Grekov (pravosodje), stari zdravnik in bivši profesor v Bukareštu dr. Atanasović (nauk) in ruski generalni major Parensov. Vidi se, da so knezu bili sprva voditelji Rusi. Ministerstvo mu je pomagal sestaviti ruski zastopnik in ministerski predsednik je bil bivši ruski uradnik ter bil naklonjen Rusom in vojni minister je bil Rus. Rusija je torej takoj sprva dobila velik vpliv v Bolgariji ter knez so pozneje še hudo čutili ta ruski vpliv. (Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Ministerski predsedniki v Avstriji. Od leta 1848. je bilo v Avstriji 19 ministerskih predsednikov in sicer Kolovrat, Pillersdorf, Wessenberg, Schwarzenbeg, Buol, Rechberg, nadvojvoda Rainer, Belcredi, Beust, Karl Auersperg, Taaffe, Plener, st., Hasner, Potocki, Hohenwart, Adolf Aue sperg, Stremayr, Taaffe, Windischgrätz. Najdalje je bil Taaffe, je vsega vkupe ministroval 15 $^1/_2$ leta. Imel je še le 35 let, ko je prvi pot postal ministerski predsednik.

Novice.

— **Presvetli cesar** podaril je gasilnima društvoma na Igu 60 gld. in v Kropi 160 gld.

— **Častno meščanstvo** podelil je občinski odbor v Radovljici gospej Josipini Hočevarjevi v Krškem vsled zaslug, ki si jih je s svojo radodarnostjo stekla za Radovljico.

— **Razstava,** katero priredijo učiteljice na c. kr. strokovni šoli za umetno vezenje in čipkarstvo, bo dne 9., 10. in 11. decembra 1893. od 9. ure dopoludne do 4. ure popoludne odprta. Razstava bo v II. nadstropji šole (Virantova hiša) in vhod iz Zvezdarskih ulic.

— **»Radogoju«** so pristopili kot ustanovniki z zneskom po 100 kron gg.: Simon Rutar, c kr. gimn. profesor v Ljubljani, Ivan Gruden, c. kr. davkar v pokoju, in Jos. Lenarčič, vel-posestnik in dež. peslanec na Vrhniki. — Živeli vrli rodoljubi!

— **Šentjakobsko-Trnovska ženska podružnica** družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani izdala je svoje poročilo za l. 1892/93. Iz poročila povzamemo, da je imela podružnica 4 pokroviteljice, 15 ustanovnic, 140 letnic in 152 podpornic, skupaj 311 članov. Dohodkov je imela podružnica 1006 gld. 40 kr., ki so se po odbitku stroškov izročili glavnemu vodstvu.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** so darovali večje zbirke raznovrstnih knjig čč gg. župnika Fran Barborič in Jožef Jereb, veroučitelj Mavricij Šarabon v Ljubljani in Fran Bukovec, župnik v Trviži v Istri, knjižni dar zadnjega imenovanih gospodov smo prejeli zajedno z večjo zbirko knjig, nabrano v pazinski okolici, za katero sta se trudila čč gg. Ivan Cotelj, kapelan v Kanfarnaru, in P. Emilijan. — Slavno uredništvo „Slov. Naroda“ nam je poslalo XI. in XII zbirko prvih kron v skupnem znesku 660 kron 60 vinarjev, nabranih od dne 9. septembra do 31 oktobra t l.. trboveljska podružnica po tajniku g. kapelanu Vrtniku za l. 1893. 100 gld., isto tako Zatičina — Višnja gora — Šent-Vid po prvomestniku g. notarju Pirnatu 100 gold., prvomestnik kostanjeviške podružnice g. notar Hudovernik čisti donesek tamošnje veselice „Savanov“ in domače podružnice 82 gold., g. Josip Oblak, blagajnik idrijske podružnice, 79 gold. 75 kr. kot čisti dobiček veselice, ki sta jo tamošnja moška in ženska podružnica priredili 20 avg. v korist našej družbi; č. g. J. Virant, župnik v Mokronogu, 34 gld. in sicer 20 gld. kot volilo pokojnega g. Martina Jurič iz Št. Ruperta; 12 gold. čisti dohodek v namene naše družbe osnovane veselice in 2 gld. zaostale udnine; sl. ormožka posojilnica 15 gold.; prijatelj naše družbe v Mariboru 26 kron, nabranih ob veselem godovanji prebl gdč. Terezije Pöschlove; domoljubi iz Starega Trga pri Rakeku 12 gold. 30 kr., narodne kazni, č. g. Keček, kapelan v Hočah, 21 kron, nabranih na primicji v Leskovici v Halozah kot prve krone navzočih čč. gg. kapelanov; g. Vekoslav Benkovič 16 kron, ki so jih darovali v Kamniku: g. Andrej Mejač iz Komende 5 kron, g. Fran Majdič iz Jarš 2 kroni, gg. dr. J. Dereani, Viktor Gregorič, Josip Roth, R. Rotter, Josip Sandri, dr. K. Schmidinger, Aug. Terpinc, Veseljak in V. Benkovič po 1 krono; g. Anton Brezovnik, učitelj v Vojniku pri Celji, 15 kron, ki so jih darovali: zdravnik g. dr. A. Žižek, č. g. župnik Andrej Vodušek, č. g. kapelan M. Gaberc, g. Karol Vrečar, veleposestnik in družba pri Vrečarji po 2 kroni g. Fr. Uratarič, trgovec, gospa Kati Švab iz Št. Pavla. gdč. Tončika Vrečar, gdč. Maričika Uratarič, in g. A. Brezovnik po 1 krono; č. g. Franc Schweiger, župnik na Radovici, 5 gld.; č. g. Franc Pečnik, kapelan v Braslovičah, 9 kron, ki so jih darovali: č. g. Josip Kolarič 2 kroni, č. g. Vinko Kolar 3 krone, g. Alfonzij Razlag 1 krono, gospa Ana Bizjak 1 krono in č. g. pošiljatelj 2 kroni; Hinko Kavčiču v spomin 3 gld.; nekaj prijateljev naše družbe po zborovanji „Narodne šole“ dne 4. sept. zloženih 5 kron; č. g. Josip Benkovič v Goričani v Istri 2 gld. 20 kr., ki jih je zložilo veselo omizje na Kozini; g. ključavničar Rebek v Ljubljani najdeni 2 kroni; gospa Josipina Meden 1 krono in gdč. Emilija Grkman, učiteljica v Mengši, 1 krono. — Iskreno se zahvaljujoč novim in starim dobrotnikom, ki že opetovano donašajo darov na narodni žrtvenik, omenjamo slovenskemu občinstvu, da bi se sedaj, ko se je deca po mili domovini veselila darov sv. Nikolaja, tudi v prav obilni meri spominjalo nad 1000 otrok, ki jih poučuje in podpira naša družba.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— **Izpred porotnega sodišča.** Dne 30 nov. stal je pred porotniki France Peteani, kateri je v noči od 10, na 11. junija t. l. pri Št. Peterskem mostu v Ljubljani hlapca Ignacija Valentina s kamenom po glavi udaril, ga potem oropal in ga hotel vreči čez most v Ljubljanico, je pa potem zbežal, ko sta se približala dva domu vračajoča se gospoda. Peteani je bil obsojen na 15 let težke ječe. — Dne 1. decembra t. l. obsojen je bil zaradi požiga in tatvine na deset let težke ječe 23letni Aleš Žgavc. Žgavc delal je kot prisiljenec z drugimi prisiljenci ljubljanske prisilne delavnice na Jesenicah, a je 6. avgusta t l od tam pobegnil, se potepal po Gorenjskem, ukral nekje več obleke in zažgal potem v noči od 29. do 30. avgusta v Orlah pri Ljubljani neki kozolec — Pri drugi obravnavi istega dne so se imeli pred porotniki zagovarjati zaradi obdolžene goljufije Jurij Ferlič iz Zgornje Dobráve, Ožbalt Olivani iz Todraža in Matija Jereb iz Hotavelj v škofjeloškem okraju. Napominanci so bili goljufije zatoženi, ker so poskušali nepostavno vknjiženje nekega dolga izvesti. Zatoženci so bili oproščeni. — Dne 2. decembra bil je pri prvi obravnavi obsojen na 4 leta težke ječe Janez Bitenc iz Stražiša pri Kranji, ker je pri nekem pretepu zabol tako močno z nožem v pluča in srca Jož Kristana, da je ta kmalu po tem umrl. — Pri drugi obravnavi obsojen je bil na 3 leta težke ječe 27letni France Podrekar iz Dolenjevasi pri Škofji Loki, ker je dne 5. novembra vsled nekega spora udaril tako močno s cepcem po glavi Janeza Demšarja, da je ta čez štiri dni umrl. — Pri tretji obravnavi sedel je na zatožni klopi 54letni Blaž Šnedic iz Kokrice, ki je vsled nekega spora Pavlu Omanu prizadjal s kolom močno telesno poškodbo. Šnedic bil je obsojen na dve leti težke ječe. — Dne 4 t m zagovarjati so se imeli pred porotniki štirje kmetski fantje iz Rudnika pri Ljubljani. Ti štirje fantje namreč, Janez Šefic, Janez Selan, Janez Taškar in J. Cimerman napali so domu se vračajoče bizoviške fante Jožeta Pezdirja, Jak. Miheliča in Miha Dimnika. Pri tem napadu je bil Jožef Pezdir preboden v glavo z gnojnimi vilami in sicer tako, da je drugi dan umrl. Obsojeni so bili: Selan na 6 let težke ječe, istotako Šefic, Taškar pa na štiri in Cimerman na tri leta težke ječe. — Pri drugi obravnavi istega dne obsojen je bil 20letni Anton Dolinar iz Zminca pri Škofji Loki na 6 let težke ječe, ker je v nekem poboji prizadjal z nožem Anton Šinku smrtno rano, Jožetu Zadnikarju pa težko in Francetu Martilaku lahko telesno poškodbo.

— **Nesreča.** Minoli petek je na postojinskem kolodvoru prišel sprevodnik Vincenc Sajovic tako nesrečno mej „pufferja“ dveh vagonov da mu je popolnoma pretrlo trebuh, vsled česar je v malo minutah umrl.

— **Ponarejalce srebrnih goldinarjev** zasačili so v Cerengrobu pri Škofji Loki. Dobili se pri njih več ponarejenih goldinarjev in za to potrebnega gradiva.

— **Živo je pokopala** svoje novorojeno dete neka dekla blizu Stockerau-a na Češkem. Te dni so jo zaprli.

— **Ponarejalci bankovcev.** V Budimpešti je umrl neki Lenoch, o katerem so mislili, da je glava ponarejalcev bankovcev. Po njegovi smrti sta šla k ženi njegovi dva civilna policista in rekla da sta bila sodelovca pokojnikova in sedaj

potrebujeta stroje, da bodo nedaljevala delo. Žena je verjela. Dala je jima, kar sta zahtevala in povedala še nekatere sodelovce pokojnika, katere so po tem seveda hitro zaprli.

— **101 let star** je umrl v Pečuhu na Ogerskem bivši gozdar kneza Waldsteina gosp. Josip Döner. Bil je skoro do zadnjega trdnega zdravja. Pokojnik je bil rojen v Gradci.

— **Profesor — morilec.** V Oportu na Portugalskem se vrši sedaj sodnja preiskava proti doktorju Urbinu de Freitas, profesorju zdravilstva na tamošnji veliki šoli. Ta mož je bil znan po svojih učenih preiskavah o rastlinskih strupovih. Te svoje vednosti se je pa posluževal na grozovit način, da bi le tako dobil vse premoženje svojega tasta znašajoča več milijonov. Nekoč je povabil k sebi svojega svaka na kosilo in ga pri tem zastrupil, da je umrl. Trem otrokom svakovim, ki so mu bili zaradi dedščine na potu je poslal zastrupljenih bonbonov, jeden je tudi umrl. Zastrupil je znanega bogatega sorodnika njegovega tasta, ker mu je bil zaradi dedščine na potu. S strupom je spravil s sveta rednega profesorja na veliki šoli, da je prišel na njegovo mesto, ker je bil sam poprej le izvanredni profesor.

— **Anarhisti v Orleansu.** Ker je vsled tega, da so peklenska stroja bila iz Orleansa poslana nemškemu cesarju in kancelarju, je policija več hiš v tem mestu preiskala. V neki hiši je našla 20 metrov dolg rov, v njem pa mnogo dinamita in druzih razstrelil ter priprav za izdelovanje bomb. Tri osebe so takoj zaprli.

— **Velika nesreča na železnici.** Dne 29. m. m. zjutraj sta na kolodvoru v Limitu blizu Milana trčila vkupe poštni in tovorni vlak. Stroja sta se razdrobila. Več vagonov osebnega vlaka se je preobrnilo in začeli so goreti, ker so popokale plinove cevi. Požar je bil strašen. Ljudje se niso mogli rešiti, ker so jih trdno držali deli zdrobljenih gorečih vagonov. Tako jih je zgorelo nad 40. Pri večini se ne more konštatovati, kdo so. Ljudje bi jim bili radi pomogli, pa niso mogli. Nekatere so že opečene izvlekli iz vozov. Rešili so Nemko, ki je imela majhno deklico v naročji. Ko je mati zapazila, da ima dekle na glavi veliko rano in je mrtvo, je znorela. Francoska pevkinja Liza Frandin se je srečno rešila, ali zgorela jej je vsa prtljaga, ki se ceni 800.000 gld. Zaprli so tri železniške stražnike, ki so krivi te nesreče. Omeniti je pa tudi, da so tudi dolgoprsteži bili takoj zraven. Jednega so prijeli, ko je ravno pobral neke dragocenosti. Na mestu nesreče našli so več nemških in angleških zlatih denarjev.

— **Predrzen ropar.** V neko trafiko na Dunaji je dne 1. t. m. zvečer prišel kacih 30 let star človek, ki je zaprl za seboj vnanja in notranja steklena vrata, ter takoj zaprl plin, da je bila tema in sedaj je z nekim starim orodjem udaril po prodajalki in jo v več krajih poškodoval. K sreči je sin hišnega vratarja opazil, da so vnanja vrata skoro popolnoma zaprta in da je notri tema, šel je očeta poklicat, ker je slutil nekaj hudega. Hitro so šli, vratar, njegov sin in še neki drugi človek gledat, kaj da je. Koj so hoteli iz veže v prodajalnico ali vrata so bila zaprta, potem so pa šli na cesto. Tedaj priteče zločinec ven in zavpije: Uganite se. Prestašeni se mu uganejo, ali kmalu se toliko ohrabre, da jo udero za njim. Pridružili so se še drugi ljudje in naposled so ga vjeli. Pri sebi je hudobnež imel revolver. Jednega je še obstrelil, potem se je pa še sam ustrelil. Pri njem so našli kacih 300 gld. denarja, ki jih je ukral v trafiki, pa nobenega papirja, iz katerega bi se dalo posneti, kdo da je. Mrtev ni bil takoj, pač pa nezavesten in odnesli so ga v bolnico.

— **Mojster v ločitvi zakonov.** V Nogayi na Japonskem se je neki branjevec ločil od svoje 26. žene in se 27krat oženil. Sedaj ja star 65 let. Ko je bil še mlad je neki sklenil, da se hoče 30krat oženiti in je baje sedaj jako srečen, ko vidi da se mu je treba le še trikrat, pa bode dosegel svoj namen.

— **Nesreča na morji.** Neki parnik, ki je vozil iz Novega Yorka v Havano je jel goreti. Vžgal se je špirit na ladiji. Vse prizadevanje, da bi pogasili ogenj, bilo je zastonj. Nekaj ljudij je utonilo, nekaj zgorelo. Nekateri so se hoteli rešiti s čolnom, ki se je preobrnil. Večina od teh jih je potonilo. Le nekaj malega jih je priplavalo na suho.

— **Velika poštna tatvina.** Na kolodvoru Oisnel na Francoskem je nekdo ukradel dve vreči s pismi, v katerih je bilo vrednosti 300 tisoč frankov.

— **70 neveljavnih zakonov.** V Sollingenu je zbolel tamošnji stanovski uradnik. Vsled tega so nadžupan in njegovi uradniki poročili 70 oseb. Ker pa za to niso bili dobili dovoljenja, je teh 70 zakonov postavno neveljavno.

Loterijske srečke.

V Brnu	dne	6. decem.	t. l.:	82,	39,	72,	6, 41.
Na Dunaji	dne	2. decem.	t. l.:	68,	58,	86,	1, 31.
V Gradci	dne	2. decem.	t. l.:	53,	89,	4,	88, 70.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 29. novem. 1893. Pšenica gld. 8·50 kr. rž gld. 6·50 kr., ječmen gld. 6·50 kr., oves gld. 7·50 kr., ajda gld. 8·50 kr., proso gld. 6·— kr., turšica gld. 6·— kr., leča gld. 13·— kr., grah gld. 12·— kr., fižol gld. 9·— kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Marijaceljske kapljice za želodec,

izgotovljene v lekarni k „angelu varhu“

C. BRADY-a v Kromerižu (Moravsko)

so staro, zanesljivo in znano zdravilo ter so budilno in krepilno sredstvo za želodec in prebavilna dela. (34—2)

Samo prave so z zraven stoječo varstveno znamko in podpisom.

Cena: 1 steklenice 40 kr. dvojne steklenice 70 kr.

Vsebina je naznanjena.

Marijaceljske kapljice za želodec prodajajo se prave: **v Ljubljani:** lek. Piccoli in lek. Svoboda; **v Postojni:** lek. Fr. Beccarich; **v Škofji Loki:** lek. Karl Fabiani; **v Radovljici:** lek. Alex. Roblek; **v Novemmestu:** lek. Dom Rizzoli in lek. Bergmann; **v Kamniku:** lek. J. Močnik; **v Črnomlju:** lek. J. Blažek.

Odgovorni urednik: **Gustav Pirc.** — Tisk in založba: **J. Blasnikovi nasledniki.**